

Regeringens proposition

1980/81:36

med förslag till ändrade kapitaltäckningsregler för finansbolagen,
m. m.;

beslutad den 23 oktober 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll ovannämnda dag.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

GÖSTA BOHMAN

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar av kapitaltäckningsreglerna för finansbolagen. Förslagen innebär i huvudsak att lånereverser med tillbakaskjuten betalningsrätt och garantifonder får jämföras med eget kapital och grunda upplåningsrätt. Vidare föreslås att kassamedel, banktillgodohavanden m. m. skall utgöra grund för upplåningsrätt. De föreslagna lagändringarna avses träda i kraft den 1 januari 1981 men en övergångstid till utgången av år 1982 och – efter dispens – år 1984 medges.

I propositionen föreslås också att bankobligationer får fr. o. m. den 1 januari 1981 emitteras utomlands utan begränsning.

Propositionens förslag till

1 Lag om ändring i lagen (1980:2) om finansbolag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1980:2) om finansbolag dels att 7 § skall ha nedan angivna lydelse
dels att punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen skall upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse

Finansbolag skall ha eget kapital till visst lägsta belopp som är betryggande i förhållande till bolagets upplåning. Det egna kapitalet anses betryggande, om upplåningen inte överstiger tolv och en halv gånger bolagets eget kapital. Om särskilda skäl föreligger kan bankinspektionen medge högre upplåning, dock högst till tjugo gånger bolagets eget kapital.

Som eget kapital skall vid tillämpning av första stycket anses vad som enligt 57 § lagen (1955:183) om bankrörelse gäller som eget kapital.

Föreslagen lydelse

7 §

Finansbolag får högst låna upp medel med dels ett belopp som svarar mot bolagets kassa, vad som inestår hos riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank, centralkassa för jordbrukskredit, kreditaktiebolag och postgirot eller utlånats till annat finansbolag, dels ett belopp som svarar mot tolv och en halv gånger det egna kapitalet. Om särskilda skäl föreligger kan bankinspektionen medge högre upplåning, dock högst till tjugo gånger det egna kapitalet.

Som upplåning anses inte vad som motsvarar av finansbolaget utfärdade skuldförbindelser, som för långivaren medför rätt till betalning först efter bolages övriga borgenärer eller som har garanterats av staten, bankaktiebolag, sparbank eller centralkassa för jordbrukskredit. Till upplåningen skall läggas beloppet av de garantiförpliktelser bolaget iklät sig.

Med eget kapital avses aktiekapital, reservfond, dispositionsfond och av bolagsstämman fastställd vinstbalans. Med eget kapital får likställas

1. garantifond, som bildats genom tillskott av aktieägare i finansbolaget eller förbindelser utfärdade av bankaktiebolag, sparbank, centralkassa

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

för jordbrukskredit eller annan som bankinspektionen godkänt, intill ett belopp motsvarande fem gånger bolagets aktiekapital.

2. fyrtio procent av ett belopp, som svarar mot sådana bolagets reserver som avses i 57 § lagen (1955:183) om bankrörelse, intill ett belopp motsvarande bolagets eget kapital samt

3. kapital, som tillförts bolaget mot av bolaget utfärdade skuldförbindelser som medför rätt till betalning först efter bolagets övriga borgenärer, intill ett belopp motsvarande bolagets eget kapital.

Om det mellan finansbolag råder sådant nära samband som anges i 4 §, kan bankinspektionen i det särskilda fallet föreskriva att upplåningsrätt skall beräknas gemensamt för bolagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

Finansbolag som vid ikraftträdandet inte uppfyller det föreskrivna kapitalkravet får utan hinder av detta fortsätta verksamheten till utgången av år 1982. Om synnerliga skäl föreligger får bankinspektionen efter ansökan ge finansbolag, som inte heller vid utgången av år 1982 uppfyller det föreskrivna kapitalkravet, tillstånd att fortsätta verksamheten till utgången av år 1984.

2 Lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1955:183) om bankrörelse
dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 59a §, av nedan angivna
lydelse,

dels att 66 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

59 a §

Bankaktiebolag får ej bevilja kredit mot skuldebrev som medför rätt till betalning först efter låntagarens övriga borgenärer. Efter tillstånd av regeringen får bankbolag dock bevilja kredit mot sådant skuldebrev till annat bankaktiebolag, till utländskt bankföretag, eller till svenskt aktiebolag eller utländskt företag, vars ändamål kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna.

66 §¹

Bankaktiebolag får ej i andra fall än som angivas i andra och tredje styckena utfärda tryckta eller graverade, till innehavaren eller till viss man eller order ställda förbindelser eller ikläda sig ansvarighet för sådana förbindelser.

Bankbolag får utfärda räntebärande förlagsbevis som lyder på minst etthundra kronor.

Bankbolag får utfärda och ställa garanti för räntebärande obligationer som lyder på minst etthundra kronor. Löptiden för obligationer som bankbolag ger ut i Sverige får vara längst sju år. Obligationer med längre löptid än ett år får utfärdas intill ett belopp som motsvarar högst tre procent av bankbolagets inlåning från allmänheten.

Bankbolag får utfärda och ställa garanti för räntebärande obligationer som lyder på minst etthundra kronor. Löptiden för obligationer som bankbolag ger ut i Sverige får vara längst sju år. Obligationer som bankbolag ger ut i Sverige med längre löptid än ett år får utfärdas intill ett belopp som motsvarar högst tre procent av bankbolagets inlåning från allmänheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse 1979:1050.

3 Lag om ändring i lagen (1955:416) om sparbanker

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1955:416) om sparbanker dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 28a §, av nedan angivna lydelse.

dels att 35 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28a §

Sparbank får ej bevilja kredit mot skuldebrev som medför rätt till betalning först efter låntagarens övriga borgenärer. Efter tillstånd av regeringen får sparbank dock bevilja kredit mot sådant skuldbrev till svenskt aktiebolag, vars ändamål kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna.

35 §¹

Sparbank får ej i andra fall än som anges i andra och tredje styckena utfärda tryckta eller graverade, till innehavaren eller till viss man eller order ställda förbindelser eller ikläda sig ansvarighet för sådana förbindelser.

Sparbank får utfärda räntebärande förlagsbevis som lyder på minst etthundra kronor.

Sparbank får utfärda och ställa garanti för räntebärande obligationer som lyder på minst etthundra kronor. Löptiden för obligationer som sparbank ger ut i Sverige får vara längst sju år. Obligationer med längre löptid än ett år får utfärdas intill ett belopp som motsvarar högst tre procent av sparbankens inlåning från allmänheten.

Sparbank får utfärda och ställa garanti för räntebärande obligationer som lyder på minst etthundra kronor. Löptiden för obligationer som sparbank ger ut i Sverige får vara längst sju år. Obligationer som sparbank ger ut i Sverige med längre löptid än ett år får utfärdas intill ett belopp som motsvarar högst tre procent av sparbankens inlåning från allmänheten.

Sparmärken för användning vid inlåning inom skolsparrörelsen får sparbank utfärda endast om åtgärder vidtagits för kontroll över utelöpande märken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse 1979:1051.

4 Lag om ändring i lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 36a §, av nedan angivna lydelse.

dels att 42a § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Förelagen lydelse

36a §

Kreditkassa får ej bevilja kredit mot skuldebrev som medför rätt till betalning först efter låntagarens övriga borgenärer. Efter tillstånd av regeringen får centralkassa dock bevilja kredit mot sådant skuldebrev till svenskt aktiebolag, vars ändamål kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna.

42a §¹

Kreditkassa får ej i andra fall än som anges i andra och tredje styckena utfärda tryckta eller graverade, till innehavaren eller till viss man eller order ställda förbindelser eller ikläda sig ansvarighet för sådana förbindelser.

Centralkassa får utfärda räntebärande förlagsbevis som lyder på minst etthundra kronor.

Centralkassa får utfärda och ställa garanti för räntebärande obligationer som lyder på minst etthundra kronor. Löptiden för obligationer som centralkassa ger ut i Sverige får vara längst sju år. Obligationer med längre löptid än ett år får utfärdas intill ett belopp som motsvarar högst tre procent av centralkassans inlåning från allmänheten.

Centralkassa får utfärda och ställa garanti för räntebärande obligationer som lyder på minst etthundra kronor. Löptiden för obligationer som centralkassa ger ut i Sverige får vara längst sju år. Obligationer som centralkassa ger ut i Sverige med längre löptid än ett år får utfärdas intill ett belopp som motsvarar högst tre procent av centralkassans inlåning från allmänheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

¹ Senaste lydelse 1979:1052.

EKONOMIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-09-18

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Winberg, Adelson, Danell, Petri, Eliasson

Föredragande: statsrådet Bohman

Lagrådsremiss med förslag till ändrade kapitaltäckningsregler för finansbolag, m. m.

1 Inledning

Lagen (1980:2) om finansbolag (LF) trädde i kraft den 1 juli 1980 (prop. 1978/79:170, NU 1979/80:23, rskr 1979/80:139). Bolag som driver sådan verksamhet som omfattas av lagen kallas finansbolag. I syfte att värna om finansbolagens soliditet föreskrivs i 7 § LF att finansbolag skall ha eget kapital till visst lägsta belopp som är betryggande i förhållande till bolagets upplåning. Enligt punkten 2 i övergångsbestämmelserna får företag som vid lagens ikraftträdande drev finansieringsverksamhet och som inte uppfyller kravet på eget kapital utan hinder av detta fortsätta verksamheten till utgången av år 1982.

Finansieringsföretagens förening (numera Finansbolagens förening) har i en skrivelse till regeringen den 29 februari 1980 framhållit att kapitalkravet i LF är väsentligt strängare än vad som har gällt för de bankägda finansbolagen. Mot denna bakgrund har föreningen hemställt att 7 § LF ändras på sådant sätt att kapitalkravet svarar mot vad som anges i bolagsordningarna för de bankägda finansbolagen med vissa kompletteringar.

Efter remiss har yttranden över skrivelsen avgetts av bankinspektionen, banklagsutredningen (Fi 1976:04), fullmäktige i Sveriges riksbank, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges föreningsbankers förbund och Saab-Scania Aktiebolag.

Svenska bankföreningen och Sveriges föreningsbankers förbund har avgett gemensamt yttrande och upplyst att Post- och Kreditbanken, PK-banken har anslutit sig till vad där har anförts.

Bankerna har sedan den 1 januari 1980 rätt att utge egna obligationer med längst sju års löptid (prop. 1978/79:165, NU 1979/80:10, rskr 1979/80:62, SFS

1979:1050, 1051 och 1052). Utgivningsrätten avseende obligationer med längre löptid än ett år är begränsad till ett belopp som motsvarar högst 3 % av bankens inlåning från allmänheten.

Svenska bankföreningen har i en framställning till regeringen den 26 mars 1980 hemställt att obligationslån som emitteras i utlandet inte skall omfattas av denna begränsningsregel. Föreningen har bl. a. framhållit att det redan efter den korta tid som förflutit, sedan de nya reglerna tillkom, finns belägg för att den upplåning mot obligationer som förekommer inte minst utomlands snabbt tar i anspråk den medgivna kvoten.

Efter remiss har yttranden över framställningen avgetts av bankinspektionen, banklagsutredningen, fullmäktige i Sveriges riksbank, fullmäktige i riksgäldskontoret, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges föreningsbankers förbund, Sveriges industriförbund, Post- och Kreditbanken, PK-banken, Sparbankernas Bank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och Svensk Bostadsfinansierings Aktiebolag BOFAB.

Till riksbanksfullmäktiges yttrande var fogad en reservation av ledamoten Thage Peterson.

En sammanställning av remissyttrandena över Finansbolagens förenings och Svenska bankföreningens skrivelser bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Kapitaltäckningsfrågan

Enligt 7 § första stycket LF skall finansbolag ha eget kapital som är betryggande i förhållande till bolagets upplåning. Detta skall enligt huvudregeln anses vara fallet om upplåningen inte överstiger tolv och en halv gånger bolagets eget kapital. Om särskilda skäl föreligger, kan bankinspektionen medge högre upplåning, dock högst till tjugo gånger bolagets eget kapital. I paragrafens andra stycke föreskrivs att som eget kapital skall anses vad som enligt 57 § lagen (1955:183) om bankrörelse (BL) gäller som eget kapital.

Med eget kapital avses enligt 57 § BL aktiekapital, reservfond, dispositionsfond och av bolagsstämman fastställd vinstbalans. Med eget kapital får likställas dels viss del av bankens reserver, dels det nominella värdet av förlagsbevis utställda av banken, i båda fallen dock högst intill ett belopp motsvarande bankbolagets eget kapital. Förlagsbevis anges i BL som skuldförbindelser som är avsedda för den allmänna rörelsen (s. k. masspapper) och som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga borgenärer.

Innan LF trädde i kraft den 1 juli 1980, förekom inget kapitaltäckningskrav för andra finansbolag än dem som ägdes av bank. De bankägda finansbolagens upplåningsrätt reglerades genom bestämmelser i bolagsordningen och

var en följd av de för bankerna gällande kapitaltäckningsreglerna. Kapitaltäckningskravet för dessa finansbolag var konstruerat på så sätt att den samlade upplåningen hos ett företag inte fick överstiga tolv och en halv gånger det egna kapitalet, dvs. aktiekapital, reservfond, skuldregleringsfond, garantifond och av bolagsstämman fastställd vinstbalans. Med eget kapital likställdes därvid förlagsbevis intill ett belopp motsvarande det egna kapitalet.

Finansbolagens förening har i sin framställning till regeringen framhållit bl. a. att hänvisningen i 7 § LF till BL i fråga om vad som skall anses som eget kapital innebär att finansbolagen som eget kapital inte får räkna garantifonder och de icke publika förlagsbevis som bolagen har utfärdat. Ej heller får vid upplåningen avräknas vad som inestår hos bankinstitut m. m. Kapitalkravet i 7 § LF innebär enligt föreningen avsevärt sämre upplåningsmöjligheter för finansbolagen än dem som de bankägda finansbolagen har haft. Till belysning härav har föreningen lämnat följande uppgifter.

Föreningens medlemsföretag hade vid utgången av år 1978 i huvudsak följande poster av betydelse vid en kapitalbasberäkning, nämligen beskattat eget kapital 619 milj. kr., garantifonder 84 milj. kr., förlagslån 296 milj. kr., obeskattade värde regleringsreserver (inkl. överavskrivningar av leasingobjekt) 260 milj. kr. och banktillgodohavanden ca 800 milj. kr. De nu införda bestämmelserna om upplåningsrätt innebär att garantifonderna och förlagslånen, vilka lån inte har den publika karaktär som avses i 57 § BL, på tillsammans 380 milj. kr. inte får ingå i kapitalbasen, vilket motsvarar ett volymbortfall på $12,5 \times 380$ milj. kr. eller 4 750 milj. kr. I gengäld kan finansbolagen som upplåningsrättsgrundande tillgodoräkna 40 % av värde regleringsreserverna eller 104 milj. kr. vilket ger en upplåningsmöjlighet på 1 300 milj. kr. Slutligen skall från det upplåningsrättsgrundande kapitalet borträknas kassa och banktillgodohavanden, som vid utgången av år 1978 uppgick till ca 800 milj. kr. Utformningen av 7 § LF innebär således enligt föreningen en försämring av finansbolagens utlåningskapacitet med ca 4 250 milj. kr. ($4 750 - 1 300 + 800$) i förhållande till om bestämmelserna i bolagsordningarna för de bankägda bolagen hade tillämpats.

Finansbolagens förening har ifrågasatt om det varit meningen att genom de nya bestämmelserna beskära finansbolagens upplåningsrätt så mycket som nu skett och hemställt att 7 § LF ändras på sådant sätt att kapitalkravet svarar mot vad som anges i bolagsordningarna för de bankägda finansbolagen med vissa korrigeringar. Enligt föreningens förslag får garantifond, intill ett belopp som motsvarar fem gånger bolagets aktiekapital, samt förlagslån, som inte har karaktären av allmän förskrivning, likställas med eget kapital. Överavskrivning på leasingobjekt föreslås bli likställd med bolagets reserver för utlåning. Medel som finns i bolagets kassa eller inestår hos riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank, centralkassa för jordbrukskredit och på postgiro föreslås ge finansbolag rätt att låna upp motsvarande belopp. Upplåning mot garanti av bank eller staten föreslås få avräknas från

övrig upplåning. Vidare föreslås att lån till annat finansbolag skall grunda upplåningsrätt. Slutligen bör det enligt föreningen medges att upplåningen i en koncern helt eller delvis koncentreras till moderbolaget och att sålunda upplånade medel utnyttjas av dotterbolag för finansieringsverksamhet.

Remissinstanserna har i allmänhet tillstyrkt eller inte haft något att erinra mot föreningens förslag i dess huvuddrag. Svenska bankföreningen och Sveriges föreningsbankers förbund har förordat att även finansbolags fordran på kreditaktiebolag blir upplåningsrättsgrundande. Banklagsutredningen har vidare föreslagit att reversupplåning med tillbakaskjuten betalningsrätt inte skall anses som upplåning vid tillämpningen av 7 § LF. Utredningen konstaterar i anslutning härtill att varken 54 § BL eller banklagarnas kreditgivningsbestämmelser lämnar utrymme för en sådan reversutlåning från bankernas sida och föreslår att i banklagarna tas in en bestämmelse om att bankerna med regeringens tillstånd får lämna företag med bankfrämjande ändamål kredit med tillbakaskjuten betalningsrätt.

Bankinspektionen har avstyrkt förslaget att överavskrivning på leasingobjekt skall jämföras med reserv för utlåning. Inspektionen och riksbanksfullmäktige har föreslagit att garantiförpliktelser som finansbolag ikläder sig likställs med upplåning i analogi med vad som gäller för garantiätaganden från bankernas sida.

Bankinspektionen har mera allmänt ifrågasatt om den omständigheten att finansbolagen har ställts under särskild lagstiftning, vilket bl. a. medför särskilda soliditetskrav och direkt tillsyn av bankinspektionen, bör föranleda att bolagen inordnas i den krets av banker, kreditaktiebolag m. fl. som säkerhetsmässigt har ansetts böra inta en särställning inte bara sinsemellan utan också i förhållande till försäkringsbolag, kapitalplacerande institut m. fl. Emellertid har inspektionen ansett att denna fråga bör anstå tills ytterligare erfarenhet har vunnits av finansbolagens verksamhet. Finansbolagen kommer trots den legala regleringen att utgöra en mycket heterogen grupp. Erfarenheten får enligt inspektionen senare ge vid handen i vad mån finansbolagen bör få sådan status såsom kreditinstitut som här avses. Närmast skulle därvid kunna tänkas en lösning med ett prövningsförfarande av liknande slag som tillämpas beträffande de bankägda företagen. Mot den angivna bakgrunden har inspektionen i nuläget godtagit en lösning som innebär att finansbolag inte behöver belasta sin upplåningsrätt med belopp som svarar mot utlåning till annat finansbolag. En sådan regel bör, enligt inspektionen, främst avse lån mellan koncernbolag och andra "intressebolag" t. ex. i likviditetsreglerande syfte.

För egen del vill jag framhålla följande.

Syftet bakom kravet på kapitaltäckning i 7 § LF är att värna om finansbolagens soliditet. Att finansbolagen har en god soliditet är viktigt bl. a. med hänsyn till den betydelse de numera har för finansieringen av svenskt näringsliv, särskilt för finansieringen av de små och medelstora

företagen. Det är angeläget att näringslivets finansieringsbehov kan tillgodoses fortlöpande. Vissa finansieringsformer är sådana att gäldenären under lång tid är beroende av att finanslären fullgör sitt åtagande. God soliditet är ägnad att garantera att finansbolagen kan uppfylla även omfattande, långvariga finansiella åtaganden. Jag vill i detta sammanhang dock framhålla att inte bara kapitalkravet i LF syftar till att garantera finansbolagens soliditet. Härutöver finns bestämmelser i bokförings- och aktiebolagslagarna om tillgångarnas värdering. Vidare kan nämnas att finansbolagen enligt LF står under offentlig tillsyn av bankinspektionen, vars främsta uppgift är att övervaka de förhållanden som kan inverka på finansbolagens säkerhet.

Vid utformningen av 7 § LF har en förebild varit vad som föreskrivits om upplåningsrätt i de bankägda finansbolagens bolagsordningar. Finansbolagens förening har hävdad att kapitalkravet i 7 § LF emellertid är strängare än det kapitalkrav som har gällt gentemot de bankägda finansbolagen.

Med anledning härav vill jag framhålla att en väsentlig del av upplåningsrätten för de bankägda bolagen grundas på att *förlagsbevis* får jämföras med eget kapital intill dettas belopp. Bolagen har alltså kunnat låna upp 12,5 gånger förlagsbevisens sammanlagda belopp. Motsvarande rätt har finansbolagen enligt 7 § LF. Det har emellertid visat sig att vad de bankägda finansbolagen avsett med förlagsbevis i bolagsordningarna är vanliga lånereverser som innehåller en klausul om betalningsrätt först efter utfärdarens övriga borgenärer (dvs. reverser med s. k. tillbakaskjuten betalningsrätt). Förlagsbevis i vedertagen mening är emellertid för den allmänna rörelsen avsedda skuldebrev, dvs. värdepapper som i tryckt eller graverat skick ges ut i större antal. Detta är också den innebörd termen har i BL, se 54 §. På grund av hänvisningen till BL kan endast för den allmänna rörelsen utgivna förbindelser grunda upplåningsrätt enligt 7 § LF. I och med att finansbolagen inte kan grunda upplåningsrätt på de enskilda lånereverserna och inte ger ut förlagsbevis i BL:s mening, får bolagen inte de möjligheter till upplåning som de räknat med.

Med hänsyn till de nu föreliggande förhållandena uppkommer frågan om reverser med tillbakaskjuten betalningsrätt bör i likhet med förlagsbevis få grunda upplåningsrätt för finansbolagen. Det avgörande skälet för att förlagsbevis enligt BL har ansetts kunna jämföras med eget kapital är den tillbakaskjutna betalningsrätten (jfr prop. 1955:3 s. 115 f). Reverserna som finansbolagen utfärdar bör därför få likställas med eget kapital och grunda upplåningsrätt på samma sätt som förlagsbevis. I likhet med remissinstanserna förordar jag följaktligen att en regel införs om att med eget kapital skall få likställas inte bara förlagsbevis utan också även sådana reverser, allt intill ett belopp som svarar mot det egna kapitalet.

För bankerna gällde tidigare att förlagsbevis som långivaren kunde återkräva inom fem år endast till en del fick utnyttjas som täckningskapital. Regeln syftade till att hindra alltför häftiga svängningar i kapitalbasen till följd av att förlagslån löstes in. Banklagsutredningen har ifrågasatt om en

motsvarande regel bör införas för finansbolagen, men har – med hänsyn till att regeln av förenklingsskäl numera slopats för bankerna (jfr prop. 1978/79:190 s. 24) – stannat för att inte lägga fram något sådant förslag. Inte heller jag anser att en sådan regel behövs. Jag förutsätter att finansbolagen vidtar erforderliga åtgärder, exempelvis ger ut nya reverser för att ersätta de förfallna, för att undvika de praktiska olägenheter som en rörlig kapitalbas innebär.

För bankerna gällde före de nuvarande kapitaltäckningsreglernas tillkomst en inlåningsregel som i stort sett överensstämde med bestämmelsen i 7 § LF. Härvid betraktades förlagsbevis som täckningsfri inlåning (prop. 1955:3 s. 115 och 1965:113 s. 59 f). Detta innebär att förlagslånen inte behövde räknas in i det belopp som måste täckas av eget kapital. Motsvarande bör gälla i fråga om finansbolagens upplåning mot reverser med tillbakaskjuten betalningsrätt. Jag förordar därför, i enlighet med banklagsutredningens förslag, att upplåning mot sådana reverser och förlagsbevis inte skall belasta upplåningsrätten enligt 7 § LF.

Banklagsutredningen har i sitt remissyttrande behandlat frågan om banklagarna lämnar utrymme för bank att förvärva eller låna ut mot reverser med tillbakaskjuten betalningsrätt. I 54 § BL anges vilka värdehandlingar som en bank får förvärva eller driva handel med. Dit hör bl. a. förlagsbevis. Lånereverser med tillbakaskjuten betalningsrätt omfattas inte av paragrafen. Jag delar banklagsutredningens uppfattning att det inte heller är möjligt att hänföra dessa lån till s. k. blancokrediter, dvs. sådana lån utan särskild säkerhet som bankerna inom viss ram får bevilja. Reverslånen skiljer sig nämligen från blancokrediterna genom att de i förmånsrättshänseende placerats efter andra fordringar, alltså även efter blancokrediter. Banklagstiftningen lämnar alltså inte bankerna utrymme för placering i reverser med tillbakaskjuten betalningsrätt.

I likhet med banklagsutredningen anser jag att bankerna bör ges möjlighet att i denna form skjuta till kapital i företag med bankfrämjande eller allmännyttigt ändamål. För förvärv av aktier i ett sådant företag liksom av förlagsbevis, utgivna av ett sådant företag, skall bank ha regeringens tillstånd (55 § första stycket BL). Regeringens tillstånd bör krävas även i nu förevarande fall. Jag förordar således att i BL och i de övriga banklagarna tas in en bestämmelse om att bank efter tillstånd av regeringen får lämna företag, vars ändamål kan anses vara till nytta för bankväsendet eller det allmänna, kredit mot revers med tillbakaskjuten betalningsrätt.

Enligt bolagsordningarna för de bankägda finansbolagen räknas som eget kapital också s. k. *garantifond*, som får uppgå till högst fem gånger bolagets aktiekapital. Bestämmelser om garantifond finns inte i BL, eftersom bankaktiebolagen saknar kapitalposter av ifrågavarande slag. Hänvisningen i 7 § LF till 57 § BL innebär alltså i detta avseende att finansbolagen inte kommer att ha möjlighet att inräkna garantifondsmedel i det upplåningsrättsgrundande kapitalet.

Garantifonderna har bildats genom att aktieägarna har utfärdat förbindelser av innebörd att utfärdaren intill ett visst belopp svarar för finansbolagets förbindelser. Garantin utlöses för att täcka sådan förlust enligt senast fastställda balansräkning, som inte kan täckas av bolagets balanserade vinstmedel eller reverser med tillbakaskjuten betalningsrätt, eller för att annars undgå likvidation av bolaget. Aktieägarna har rätt till betalning efter finansbolagets samtliga övriga borgenärer. En garantifond i ett finansbolag intar alltså en mellanställning mellan aktiekapital och reverslån med tillbakaskjuten betalningsrätt. Med hänsyn härtill delar jag uppfattningen att finansbolagen med eget kapital bör få likställa garantifond intill ett belopp som motsvarar fem gånger bolagets aktiekapital. En förutsättning för att bolagen skall få tillgodoräkna sig dessa fonder bör dock vara att garantifonderna motsvaras antingen av inbetalda medel eller av en garantifondsförbindelse som svensk bank har utfärdat. Även en förbindelse av någon som bankspektionen godkänner som garant - t. ex. försäkringsbolag - bör kunna godtas.

Genom hänvisningen i 7 § LF till 57 § BL får finansbolagen med eget kapital jämställa 40 % av de medel som reserverats på vissa värderingskonton. Detta innebär en utvidgning i förhållande till vad som föreskrivits i de bankägda finansbolagens bolagsordningar. Finansbolagens förening har utgått ifrån att med finansbolagens reserver för utlåning skall likställas också *överavskrivning på leasingobjekt*. Någon bestämmelse av det slaget finns inte i banklagstiftningen.

Jag vill i anledning härav framhålla följande.

Med finansiell leasing förstås en form av uthyrning av lös egendom. Leasingbolaget är ägare till egendomen och upplåter nyttjanderätt till kunden. När ett leasingbolag köper in ett leasingobjekt bokförs detta på samma sätt som ett produktionsföretag bokför en maskininvestering. Leasingbolagets medverkan är emellertid enbart av finansiell karaktär, varför transaktionen ur kalkylsynpunkt kan jämföras med ett lån till kunden. På samma sätt som vid ett annuitetslån kan leasingavgiften tänkas uppdelad på ränta och amortering, varvid amorteringarna kan sägas motsvara avskrivningarna. Avtalet kan inte sägas upp av kunden och inte heller av leasingbolaget så länge kunden fullgör sina åtaganden. Leasingbolaget behåller äganderätten till leasingobjektet och har normalt ingen säkerhet därutöver. Normalt anpassas avtalstiden efter leasingobjektets ekonomiska livslängd. Efter avtalstidens utgång har leasingobjektet ofta ett begränsat andrahandsvärde.

Med överavskrivning på leasingobjekt avses skillnaden mellan den årliga bokföringsmässiga avskrivningen och avskrivning enligt plan.

Från företagsekonomisk synpunkt bestäms leasingbolagens kapitalstyrka, förutom av beskattat eget kapital, av den totala summan av obeskattade reserver. Det är denna summa som i ett krisläge skall fånga upp förluster och skydda borgenärerna. Skulle en fordran bli nödlidande till följd av att

kunden inte kan fullfölja sitt åtagande finns dock flera s. k. säkerhetsvallar, som kan absorbera förlusten. Leasingbolagen kan hålla sig skadeslösa i första hand genom säkerheter i form av borgensåtaganden, eller genom det restvärde som ligger i leasingobjektet och ibland återköpsåtaganden av leverantörer. Är detta inte möjligt, kan förlusten täckas av årets rörelseöverskott. Skulle rörelseöverskottet inte förslå till full täckning av förlusten, får värderegleringsreserverna tas i anspråk. I nästa led står odisponerade vinstmedel från föregående år, dispositionsfond, reservfond, förlagslånekapital, garantifond, dolda reserver och aktiekapital.

De dolda reserver som utgörs av överavskrivningar på leasingobjekt har samma funktion som värderegleringsreserverna när det gäller att trygga långivarnas medel. Ur långivarnas synpunkt är det likgiltigt med vilka medel eventuella förluster täcks.

Bankerna fick genom lagändring år 1979 möjlighet att i kapitaltäcknings-sammanhang jämställa 40 % av värderegleringsreserverna med eget kapital (prop. 1978/79:190, NU 49, rskr 442). Dessförinnan hade den utveckling, dessa reserver undergått under en följd av år, ingående studerats. Banklagsutredningen, vars betänkande – (Ds E 1978:4) Nya kapitaltäckningsregler för bankerna – lag till grund för ifrågavarande lagstiftning, hade ingående analyserat förlustrisker i utlåningen, reservernas stabilitet och karaktär av reell konsolidering m. m. Denna analys utvisade att bankernas värderegleringsreserver under en tioårsperiod företett en stark och stabil tillväxt. För affärsbankerna var de konstaterade förlusterna under åren 1970–1976 i genomsnitt ca 5 % av det årliga rörelseöverskottet. En väsentlig del av dessa reserver ansågs därför utgöra ett varaktigt konsolideringskapital.

En förutsättning för att överavskrivning på leasingobjekt skall få jämställas med värderegleringsreserverna är att de mot överavskrivningen svarande reserverna inte kraftigt reduceras eller försvinner alltefter inträffade förluster eller ändrad praxis i fråga om behovet av säkerhetsmarginaler. I regel torde förlusterna täckas av avskrivningarna enligt plan. Ifrågavarande dolda reserver kan därför ofta betraktas som konsolideringskapital. Emellertid kan ett leasingobjekt drabbas av en värdeminskning, som är större än som förutsattes i avskrivningsplanen. Marknadsvärdet på en maskin kan falla kraftigt i pris till följd av ett oförutsett tekniskt genombrott. Det torde även i övrigt vara svårt att avgöra hur stora de dolda reserverna är. Detta gäller särskilt i fråga om leasingobjekt som har en begränsad andrahandsmarknad. Någon närmare analys av förlustriskerna i leasingrörelse och vilken stabilitet de dolda reserverna har föreligger över huvud inte. Jag anser att slutlig ställning inte kan tas i den föreliggande frågan utan tillgång till en sådan utredning. I likhet med bankinspektionen är jag inte beredd att nu stödja förslaget till ändring av 7 § LF i denna del. Jag avser emellertid att föreslå regeringen att uppdra åt inspektionen att utreda frågan. Innan utredningen kan verkställas, bör viss erfarenhet föreligga. Därefter får frågan tas upp på nytt.

Enligt finansbolagens förening bör, som har framgått av det föregående, medel som finns i bolagets *kassa* eller *innetår* hos *riksbanken*, *riksgäldskontoret*, *bankaktiebolag*, *sparbank*, *centralkassa för jordbrukskredit* och på *postgiro* utgöra grund för upplåningsrätt på så sätt att bolaget får låna upp medel till motsvarande belopp. Vad sålunda föreslås överensstämmer med vad som föreskrivs i de bankägda finansbolagens bolagsordningar. Enligt banklagstiftningen krävs inte heller någon kapitaltäckning för dessa medel. Mot bakgrund härav förordar jag att förslaget i denna del genomförs.

Med hänsyn till att *kreditaktiebolag* i kapitaltäckningssammanhang jämföras med bankaktiebolag bör som bankföreningen föreslagit även fordran på sådant bolag utgöra grund för upplåningsrätt.

Upplåning mot *garanti av staten eller av bank* bör i likhet med vad Finansbolagens förening föreslagit få avräknas från övrig upplåning.

Finansbolagens förenings förslag enligt vilket *lån till annat finansbolag* inte skall belasta upplåningsrätten har inte mött någon erinran från remissinstansernas sida. Bankinspektionen har dock framhållit att medelsanskaffning för ett annat finansbolags behov inte i och för sig bör vara en verksamhet för finansbolag och att denna upplåningsrättsregel därför främst bör avse lån mellan koncernbolag och andra "intressebolag", t. ex. i likviditetsreglerande syfte. Enligt min mening faller frågan i vad mån lån bör förekomma mellan finansbolag under bankinspektionens övervakning av sundheten i finansbolagens verksamhet. Alla lån till annat finansbolag bör oavsett ändamålet behandlas lika i upplåningsrättshänseende. Jag förordar att lån till annat finansbolag inte skall belasta det utlånande finansbolagets upplåningsrätt, vilket kan ske genom att det senare bolaget medges låna upp medel intill motsvarande belopp.

De *garantiförbindelser* som finansbolagen utfärdar har inte belastat upplåningsrätten enligt de bankägda finansbolagens bolagsordningar. Bankernas motsvarande garantier är dock underkastade krav på kapitaltäckning. I 57 § BL föreskrivs att garantiförbindelser som är knutna till kreditgivning skall tas upp till sitt nominella belopp och övriga garantier – efter lagändring år 1979 – till halva sitt nominella belopp. Anledningen till denna åtskillnad är att förlustriskerna visat sig vara mindre i fråga om garantier som inte har samband med kreditgivning.

Det finns ett behov av att också reglera i vilken omfattning finansbolagen lämnar garantiutfästelser. Som framgått har garantiförbindelser i banklagstiftningen i princip jämföras med utlåning. En motsvarande reglering av finansbolagens garantigivning kan på ett naturligt sätt endast ske genom att garantierna jämföras med dessa bolags upplåning. I likhet med bankinspektionen, riksbanksfullmäktige och banklagsutredningen anser jag därför att finansbolagens upplåningsrätt bör belastas även med summan av de garantiförbindelser som finansbolagen ingår. Som banklagsutredningen har framhållit saknas det dock anledning att skilja på s. k. kreditgarantier och andra garantier, eftersom banklagarnas kapitaltäckningsregler till skillnad

från 7 § LF bygger på ett system med olika riskklasser. Regeln i 7 § LF är en enkel upplåningsregel som i princip förutsätter en likformig behandling av all utlåning. Med hänsyn till det sagda förordar jag att garantiutfästelser av finansbolag i 7 § LF generellt jämföras med upplåning.

Ett särskilt problem kan dock i detta sammanhang uppkomma för finansbolag som sysslar med s. k. factoring, dvs. belåning eller köp av fakturafordringar. Vid exportfactoring är det inte ovanligt att finansbolaget förvärvar den svenske exportörens fakturafordringar men att denne inte skall erhålla betalning för fordringarna, förrän köparen har betalt eller har underlåtit att betala i rätt tid (fakturaköp utan förskott). Fakturaköp utan förskott förekommer också när företag, som har en begränsad förmåga att ta risker, till ett finansbolag överlåter fordringar på köpare inom Sverige. Finansbolaget tar i dessa fall på sig en kreditrisk. Enligt min mening får ett sådant risktagande betraktas som en form av garanti, som skall jämföras med upplåning enligt den föreslagna regeln i 7 § LF. När det gäller sådana fakturaköp är det dock angeläget att tillämpningen av upplåningsreglerna om möjligt inte fördyrar finansbolagets tjänster och därmed försvårar för dem att biträda sina kunder, av vilka flertalet utgör små eller medelstora företag. Eftersom fakturaköp utan förskott utgör garantier utan samband med kreditgivning, bör den skillnad som görs i fråga om bankernas garantiförbindelser – dvs. att garantier utan samband med kreditgivning får tas upp till halva sitt nominella belopp – kunna beaktas för finansbolagens del på det sättet att bankinspektionen kan medge finansbolag, som ingår fakturaköp utan förskott, dispens enligt 7 § LF.

Flera finansbolag kan bilda en *koncern*. Därvid förekommer det att moderbolaget i princip svarar för hela upplåningen i koncernen, medan dotterbolagen själva inte lånar upp några medel utifrån utan endast lånar ut medel som moderbolaget tillför dem. Upplåningsrätt har då i princip beräknats på summa eget kapital för alla bolag inom koncernen. I andra fall kan extern upplåning tänkas förekomma i flera bolag inom koncernen. För koncernförhållanden av olika slag krävs en särskild regel. Jag föreslår att denna utformas så att bankinspektionen ges möjlighet att i det särskilda fallet föreskriva att upplåningsrätt skall beräknas gemensamt för bolagen inom koncernen. Dessa föreskrifter skall utformas i överensstämmelse med de regler som gäller för ett fristående finansbolag. Koncernen som helhet bör i princip kunna likställas med ett fristående bolag i upplåningsrättshänseende.

Vad jag har föreslagit i detta avsnitt föranleder ändringar i såväl LF som banklagarna. I fråga om den lagtekniska lösningen ansluter jag mig i stort sett till det förslag banklagsutredningen har lagt fram. Av vad jag tidigare anfört framgår att några justeringar och tillägg bör göras.

De föreslagna lagändringarna bör träda i kraft den 1 januari 1981. I *övergångsbestämmelserna* till LF föreskrivs som tidigare nämnts att företaget som vid lagens ikraftträdande drev finansieringsverksamhet och som inte

uppfyller kravet på eget kapital likväl får fortsätta verksamheten till utgången av år 1982. Jag förordar att den nya upplåningsrättsregeln kombineras med en motsvarande övergångsbestämmelse. Detta innebär att finansbolag, som den 1 januari 1981 inte uppfyller det angivna kapitalkravet, utan hinder av detta får fortsätta verksamheten till utgången av år 1982. Emellertid har det visat sig att det finns alldeles speciella fall där en ännu längre övergångstid kan behövas. För sådana fall bör en möjlighet öppnas för ett finansbolag att fortsätta verksamheten också efter utgången av år 1982. Jag föreslår därför att bankinspektionen – om synnerliga skäl föreligger – får meddela dispens för fortsatt verksamhet. Dispens bör dock inte få omfatta längre tid än till utgången av år 1984.

2.2 Obligationsfrågan

I banklagarna infördes fr. o. m. den 1 januari 1980 en rätt för bankinsti-
tuten att ge ut egna obligationer (prop. 1978/79:165, NU 1979/80:10, rskr
1979/80:62, SFS 1979:1050, 1051 och 1052). Bestämmelserna finns för
affärsbankerna i 66 § BL, för sparbankerna i 35 § lagen (1955:416) om
sparbanker (SPL) och för föreningsbankerna i 42a § lagen (1956:216) om
jordbrukskasserörelsen (JKL). Bestämmelserna är enhetligt utformade för
de tre bankinstitutgrupperna och innebär att obligationer med en löptid av
högst ett år, s. k. bankcertifikat, får ges ut utan begränsning. I fråga om
obligationer med längre löptid – dock längst sju år vid utgivning i Sverige –
gäller att de får utfärdas till ett belopp som motsvarar högst 3 % av bankens
inlåning från allmänheten.

Föredraganden underströk i prop. 1978/79:165 att bankobligationerna
borde introduceras försiktigt på grund av osäkerheten om effekterna på
obligationsmarknaden. Effekterna borde studeras noga och ett tak för en
banks totala skulder i form av bankobligationer borde sättas (prop.
s. 147).

Under riksdagsbehandlingen av propositionen hemställde bankföreningen
hos näringsutskottet, att obligationer som bank emitterar i utlandet inte
borde medräknas vid tillämpningen av treprocentsregeln. Bankföreningen
pekade därvid på att motivet för den föreslagna begränsningen torde ha varit
omsorgen om den *svenska* kapitalmarknaden.

Utskottet fann inte skäl att förorda någon ändring utan tillstyrkte
propositionen i denna del (NU s. 29). Utskottet förutsatte att bankobliga-
tioner med längre löptid än ett år under ett begynnelsekedde skulle komma
att utges i relativt begränsad omfattning och att begränsningen därför
knappast skulle medföra någon påtaglig restriktion för bankerna. Skulle det
visa sig att treprocentsregeln på ett olyckligt sätt skulle påverka bankernas
möjligheter till upplåning utomlands, borde den dock enligt utskottet
omedelbart kunna omprövas. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets
utlåtande.

Bankföreningen har i sin skrivelse till regeringen framhållit att den upplåning mot obligationer, inte minst utomlands, som kommit till stånd eller planeras snabbt tar i anspråk den medgivna kvoten på 3 %. Exempelvis har en av de större medlemsbankerna, vars obligationsutgivning f. n. uppgår till omkring 200 milj. kr. i utlandet, redan förbrukat drygt 20 % av sin kvot.

Enligt föreningens mening kan utgivande av obligationer på den utländska marknaden inte påverka den svenska kreditmarknaden i annan mån än riksbanken särskilt medger. Allt som bankerna lånar i utlandet lånas ut i utländsk valuta till svenska kredittagare. För detta behövs enligt valutareglerna riksbankens tillstånd. Bankföreningen anför att riksbanken i nuvarande bytesbalansläge och för avsevärd tid framåt torde vara intresserad av att upplåning sker i utlandet.

Mot denna bakgrund har föreningen hemställt att emission utomlands av bankobligationer bör få ske vid sidan av den gällande treprocentsregeln.

Remissinstanserna har, med undantag av en reservant bland riksbanksfullmäktige, tillstyrkt bankföreningens framställning. Flera remissinstanser har givit uttryck för den uppfattningen, att begränsningsregeln relativt snart kommer att försvåra bankernas möjligheter till upplåning utomlands och att en sådan utveckling inte är önskvärd med hänsyn till den betalningsbalanssituation som Sverige f. n. befinner sig i. Enligt reservanten hos riksbanksfullmäktige har inte påvisats några sådana olägenheter som bör föranleda en omprövning av treprocentsregeln.

För egen del vill jag framhålla följande.

Den införda begränsningsregeln motiverades av omtanken om den svenska kapitalmarknaden. Man ville introducera bankobligationerna med en viss försiktighet. Några närmare erfarenheter av bankernas obligationsutgivning på den inhemska marknaden saknas ännu. Det är därför för tidigt att söka bedöma effekterna på den svenska kapitalmarknaden. Treprocentsgränsen bör därför t. v. gälla i varje fall för den inhemska marknaden. När det gäller den utländska kapitalmarknaden är situationen emellertid en annan.

Affärsbankerna har utnyttjat rätten att utge obligationer utomlands och för deras del kan treprocentsutrymmet inom en snar framtid visa sig vara för litet. I den betalningsbalanssituation som Sverige f. n. befinner sig i är det, som majoriteten i riksbanksfullmäktige framhållit, mycket angeläget att de svenska bankerna aktivt kan bidra till den upplåning utomlands som är erforderlig. Jag delar riksbanksfullmäktiges uppfattning att det dessutom är angeläget att de svenska bankernas utländska upplåning blir av så långfristig karaktär som möjligt. Kortfristigheten i upplåningen har nämligen utgjort ett visst problem för bankerna, eftersom de lån de har lämnat i utländsk valuta väsentligen har varit långfristiga. Möjligheten till emission av obligationer i utlandet är ägnad att minska detta problem. Som riksgäldsfullmäktige framhållit bör i sammanhanget även beaktas att ökade möjligheter för de

svenska bankerna att själva emittera obligationslån på utländska marknader bör kunna ge bankerna erfarenheter av värde för att än effektivare kunna stödja statens egen upplåning.

I likhet med remissinstanserna förordar jag därför att emission utomlands av bankobligationer bör få ske vid sidan av den gällande treprocentsregeln. Detta bör – med hänsyn till att det är önskvärt med en enhetlig behandling – gälla för samtliga bankinstitut.

Vad jag nu har föreslagit föranleder ändringar i 66 § BL, 35 § SPL och 42a § JKL.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom ekonomidepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1980:2) om finansbolag,
2. lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse,
3. lag om ändring i lagen (1955:416) om sparbanker,
4. lag om ändring i lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen.

Lagförslagen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende *bilaga* 2.¹

4 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över lagförslagen.

5 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

¹ Bilagan med lagförslagen har uteslutits här. Förslagen är likalydande med dem som är fogade till propositionen.

Sammanställning av remissyttranden

1 Kapitaltäckningsfrågan

Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att erinra mot Finansbolagens förnings förslag i dess huvuddrag. Bankinspektionen avstyrker dock förslaget att jämställa överavskrivningar på leasingobjekt med värderingsreserver vid tillämpningen av 7 § LF.

1.1 Bankinspektionen

Det remitterade förslaget till ändring av 7 § lagen (1980:2) om finansbolag syftar till att ge finansbolagen ökad jämställdhet med bankerna och befintliga bankägda finansföretag såvitt gäller soliditetskrav. Sålunda skall enligt förslaget medel som finns i bolagets kassa eller inestår hos riksbanken, riksgäldskontoret, inländskt bankaktiebolag, sparbanks, centralkassa för jordbrukskredit och på postgiro ej belasta upplåningsrätten (ej kräva kapitaltäckning). Vidare skall enligt förslaget vid beräkning av upplåningsrätten såsom eget kapital få räknas garantifond intill ett belopp motsvarande fem gånger bolagets aktiekapital. Vad sålunda föreslås motsvarar banklagstiftningen eller praxis betr. jämförbara institut och föranleder ej någon crinran från inspektionens sida. Att – såsom föreslås – garantifond skall motsvaras av antingen inbetalda medel eller garantiförbindelser utfärdade av svensk bank bör anges i bolagsordningen för finansbolag.

Samtidigt innefattar den begärda lagändringen bestämmelser som tar sikte på finansbolagens speciella förhållanden. Lån till annat finansbolag skall enligt förslaget inte belasta upplåningsrätten. Skälet härför skulle närmast vara den trygghet som ligger i gällande soliditetskrav för mottagaren. Jfr medel som placeras i bankinstitut.

I sistnämnt avseende inställer sig möjligen frågan hur man i fråga om kapitaltäckning skall se på det omvända förhållandet nämligen banks utlåning till finansbolag. Jfr möjligheten för bank att efter regeringens medgivande likställa bankägt finansbolag med kreditaktiebolag såvitt gäller kapitaltäckning (57 § första stycket A 3 banklagen). Genom hänvisningen i 59 § första stycket 1, får den här ifrågavarande bestämmelsen betydelse också för bankägt finansbolags möjlighet att få kredit utan säkerhet i bank. Måhända skulle det i sammanhanget finnas anledning aktualisera frågan huruvida den omständigheten att finansbolagen ställs under särskild lagstiftning medförande bl. a. särskilda soliditetskrav och direkt tillsyn av bankinspektionen bör föranleda att bolagen inordnas i den krets av banker, kreditaktiebolag m. fl. som säkerhetsmässigt ansetts böra inta en särställning inte bara sinsemellan utan också i förhållande till försäkringsbolag, kapitalplacerande institutioner m. fl. Emellertid anser inspektionen att denna fråga bör anstå tills ytterligare erfarenhet vunnits av finansbolagens verksamhet. Finansbolagen kommer trots den legala regleringen att utgöra en mycket heterogen grupp. Erfarenheten torde senare få ge vid handen i vad mån finansbolagen bör få sådan status såsom kreditinstitut som här avses. Närmast skulle därvid kunna tänkas en lösning med ett prövningsförfarande

av liknande slag som nu tillämpas beträffande de bankägda företagen.

Mot den angivna bakgrunden synes i nuläget kunna godtas en lösning som innebär att finansbolag inte behöver belasta sin upplåningsrätt med belopp som svarar mot utlåning till annat finansbolag. En sådan regel bör främst avse lån mellan koncernbolag och andra "intressebolag" t. ex. i likviditetsreglerande syfte. Medelsanskaffning för annat finansbolags behov bör inte i och för sig vara en verksamhet för finansbolag.

Den förevarande framställningen gäller även frågan om tillgodoräkning av icke publika förlagsbevis. Termen förlagsbevis avser enligt banklagstiftningen för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar och skulle alltså inte täcka in sådan förbindelse med rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare som finansbolag ingår med viss långivare. Inspektionen delar uppfattningen att sådant "enstaka förlagsbevis" varom här är fråga bör få jämföras med förlagsbevis i vedertagen mening. I sammanhanget bör framhållas det angelägna i att upplåningsrättsgrundande förlagslån har betryggande marginaler i fråga om återstående löptid.

Den föreliggande framställningen utgår från att med reserver för utlåning m. m. enligt 57 § banklagen får likställas överavskrivning på leasingobjekt. I anledning härav får inspektionen anföra följande.

Möjligheten för bankerna att i kapitaltäckningsavseende i viss utsträckning tillgodoräkna sina värderingsreserver infördes 1979. Bestämmelsen var grundad på ingående studier av utvecklingen under en följd av år med avseende på förlustrisker i utlåningen, reservernas stabilitet och karaktär av reell konsolidering m. m. En sådan grund saknas för bedömning av huruvida överavskrivning på leasingobjekt skall kunna inräknas i kapitalbasen. Uppenbara svårigheter torde föreligga bl. a. när det gäller att avgöra i vilken grad överavskrivning skall anses föreligga. Jämförbarhet saknas när det gäller reserver avseende fordringar i form av utlåning eller obligationer å ena sidan och avseende leasingobjekt å den andra. I det här berörda avseendet kan inspektionen av nämnda skäl inte nu stödja förslaget till lagändring.

Sammanfattningsvis tillstyrker inspektionen framställningen såvitt gäller förslaget att medel som finns i bolagets kassa eller inestår i riksbanken etc. inte skall belasta upplåningsrätten, att garantifond skall få räknas som eget kapital intill fem gånger bolagets aktiekapital och att förlagsbevis som inte har karaktären av allmän förskrivning skall såvitt gäller kapitaltäckning få likställas med förlagsbevis i eljest vedertagen mening. Vidare lämnar inspektionen med hänvisning till vad inspektionen särskilt anfört härom utan erinran förslaget att ej heller utlåning till annat finansbolag skall belasta upplåningsrätten. Däremot avstyrker inspektionen förslaget att jämställa överavskrivning på leasingobjekt med reserv för utlåning.

Innebörden av den föreslagna lagändringen kan lagtekniskt uttryckas på olika sätt. Förebilder finns i bl. a. bolagsordningar för bankägda finansieringsbolag och i bolagsordningar som regeringen fastställt för kreditaktiebolag. Inspektionen anger nedan en tänkbar lösning som ansluter till den nuvarande 7 §. I den lagtext som sålunda föreslås har beaktats att garantiansvar som finansbolag ikläder sig bör likställas med upplåning samt att upplåning mot förlagsbevis (riskkapital) inte bör anses som upplåning vid beräkning av upplåningsrätten.

Föreslagen ny 7 §

Finansbolag får låna upp medel eller ikläda sig garantiförpliktelser till ett belopp som högst motsvarar dels bolagets kassa, vad som inestår hos riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank, centralkassa och

postgirot eller utlånats till annat finansbolag *dels* tolv och en halv gånger bolagets eget kapital. Om särskilda skäl föreligger kan bankinspektionen medge högre upplåning, dock högst till tjugo gånger bolagets kapital.

Som eget kapital skall vid tillämpningen av första stycket anses *dels* vad som enligt 57 § lagen (1955:183) om bankrörelse gäller som eget kapital, *dels* garantifond intill ett belopp motsvarande högst fem gånger bolagets aktiekapital.

Som upplåning enligt första stycket räknas icke förskrivning som medför rätt till betalning först efter bolagets övriga fordringsägare. Sådan förskrivning likställs med eget kapital enligt andra stycket även om den inte är avsedd för den allmänna rörelsen.

1.2 Banklagsutredningen

Förlagsbevis som täckningskapital

Enligt 7 § LF skall som finansbolags eget kapital anses vad som enligt 57 § banklagen gäller som eget kapital för bank. Enligt banklagen får med eget kapital jämföras det nominella värdet av förlagsbevis som utställt av banken intill ett belopp som svarar mot bankens eget kapital.

I banklagen avses med förlagsbevis sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga borgenärer. Däremot avses inte vanliga lånerenser som innehåller motsvarande förmånsrättsklausul (jfr. 54 § banklagen och prop. 1978/79:165 s. 169). Om alltså en bank tar upp lån mot sådana reverser får det upplånade kapitalet i kapitaltäckningshänseende inte jämföras med eget kapital. Med nuvarande utformning av 7 § LF och dess hänvisning till banklagen måste motsvarande anses gälla för finansbolag. En sådan upplåning från ett finansbolags sida kan därför bli kapitaltäckningsgrundande först sedan regelsystemet ändrats.

Metoden att med vad som nu kallas förlagslån förstärka en banks egna kapital infördes första gången genom lag som gällde under åren 1923–1925 (jfr. prop. 1923/181). Enligt denna lag kunde en bank efter tillstånd av regeringen med eget kapital få jämföras "visst kapital, som tillförts bankbolaget mot av bolaget utfärdade skuldförbindelser enligt vilka vederbörande fordringsägare äger rätt till betalning ur bolagets tillgångar först efter andra bolagets borgenärer än dem, som mot förbindelser av enahanda innehåll lämnat bolaget försträckning". Enligt 1923 års lag var det sålunda den tillbakaskjutna förmånsrätten som medförde att det upplånade kapitalet kunde få jämföras med eget kapital.

Rätten att jämföras "förlagslån" med eget kapital infördes åter genom 1955 års banklag (jfr. prop. 1955:3). Härvid uttrycktes denna rätt så att med eget kapital i viss utsträckning fick likställas "nominella värdet av förlagsbevis utfärdade av bolaget". Av propositionen (s. 115 f.) framgår att departementschefen på samma sätt som vid tillkomsten av 1923 års lag endast

fäst vikt vid den tillbakaskjutna förmånsrätten. Mot bakgrund av det anförda torde det vara klart att nämnda förhållande har varit avgörande för att förlagsbevisen i banklagarna jämställs med eget kapital. Detsamma bör enligt utredningen gälla i fråga om finansbolagen. Den omständigheten att finansbolagens upplåning skett på annat sätt än genom förskrivningar avsedda för den allmänna rörelsen föranleder inte till annat bedömande. Utredningen anser därför att i LF bör tas in en bestämmelse vari med eget kapital jämställs reversupplåning med tillbakaskjuten förmånsrätt, dock högst intill ett belopp som svarar mot bolagets eget kapital.

Enligt banklagarna gällde tidigare att förlagsbevis som långivarna kunde återkräva inom fem år endast till en del fick utnyttjas som täckningskapital. Regeln syftade till att hindra alltför kraftiga svängningar i kapitalbasen till följd av att förlagslånen löstes in. Utredningen har övervägt att föreslå en motsvarande regel för finansbolagen. Med hänsyn till att regeln av förenklingsskäl numera slopats för bankerna (jfr. prop. 1978/79:190 s. 24) har utredningen dock stannat för att inte lägga fram något sådant förslag. Det får förutsättas att finansbolagen lika väl som bankerna i eget intresse ser till att återbetalning av lån med tillbakaskjuten förmånsrätt inte leder till några kapitaltäckningsproblem.

Bestämmelsen i 7 § LF är – som tidigare nämnts – utformad som en upplåningsregel. Tidigare var även banklagarnas bestämmelser utformade på detta sätt. Förlagsupplåning behandlades därvid inte som upplåning. I likhet med vad som tidigare gällde för bankinstitutet (jfr. prop. 1955:3 s. 115 och prop. 1965:113 s. 59f) hör inte reversupplåning med tillbakaskjuten förmånsrätt anses som upplåning vid tillämpningen av 7 § LF.

Bankernas rätt att lämna kredit med tillbakaskjuten förmånsrätt

Genom en lagändring år 1933 (jfr. prop. 1933/167 s. 35 f och s. 44) infördes förbud för bank att förvärva aktier och förlagsbevis. Med förlagsbevis avsågs därvid en form av partialförskrivningar som kännetecknades av att för särskilda delar av skuldbeloppet utfärdats löpande förskrivningar, vilka uppenbarligen var avsedda att utsläppas i den allmänna rörelsen. Som skäl för förbudet åberopade departementechefen att dessa förskrivningar från banksäkerhetens synpunkt inte borde behandlas på samma sätt som obligationer, vilka bankerna oinskränkt fick förvärva och att förlagsbevisen i stället borde jämföras med aktier. Ett skäl för förbudet mot bankernas aktieinnehav var bl. a. att en bank inte borde påta sig företagarrisk. Bankerna fick dock rätt att efter regeringens tillstånd förvärva aktier och förlagsbevis bl. a. i bolag som kunde anses gagnenligt för bankväsendet.

Förbudet för bankerna att inneha förlagsbevis har numera slopats (prop. 1978/79:165, NU 1979/80:10, rskr 1979/80:62, SFS 1979/80:50). Tillståndskravet såvitt avser förvärv av förlagsbevis i bolag som kan anses gagnenligt för bankväsendet har emellertid behållits. I propositionen (s. 149) angav

departementschefen "att det – med hänsyn till den restriktiva praxis som gäller för vilka låntagare som får ge ut förlagsbevis och den stränga granskning som parterna på marknaden utsätter förlagslånen för – inte är motiverat att behålla nuvarande begränsning i bankernas rätt att inneha förlagsbevis." I specialmotiveringen till den aktuella bestämmelsen (54 § banklagen) framhölls (s. 169) att "den generella rätt att förvärva förlagsbevis som bankerna härigenom får avser 'för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare" men däremot inte vanliga lånereverser som innehåller en sådan klausul om begränsning av betalningsrätten. Sådana lånereverser har hittills inte omfattats av paragrafens uppräknade värdehandlingar som en bank får förvärva eller driva handel med och gör det alltså inte i fortsättningen heller".

Skälet till att tillståndskravet behölls för förvärv av förlagsbevis i bolag som kan anses gagneligt för bankväsendet var att en bank kan ge sådant bolag kapitaltillskott lika väl genom att förvärva förlagsbevis som genom att köpa aktier. Betydelsen av ett tillståndskrav såvitt avser aktier skulle därför kunna gå förlorad genom att banken i stället förvärvade förlagsbevis.

Som framgått av det anförda får bankerna inte med stöd av 54 § banklagen förvärva eller driva handel med reverser med tillbakaskjuten förmånsrätt. Det kan emellertid sättas i fråga om bankerna inte enligt de regler som gäller för kreditgivning kan lämna lån av detta slag. En förutsättning skulle i så fall vara att ett sådant lån är att anse som en blancokredit enligt 59 § banklagen. Utredningen anser det emellertid inte möjligt att hänföra dessa reverslån till blancokrediter eftersom de med hänsyn till den tillbakaskjutna förmånsrätten är förenade med ett större risktagande än all annan kreditgivning (jfr. kapitalmarknadsutredningen SOU 1978:11 s. 599). Inte heller banklagarnas kreditgivningsbestämmelser lämnar alltså enligt utredningen utrymme för reversutlåning med tillbakaskjuten förmånsrätt.

Utredningen har inhämtat att bankinspektionen – när bankerna på detta sätt ställt medel till förfogande för finansbolagen – ansett detta vara ett tillskott av riskkapital som närmast är att jämföra med aktieförvärv. Till följd härav har krävts kapitaltäckning med 100 %.

Utredningen anser det rimligt och riktigt att bankerna skall kunna skjuta till kapital i företag med bankfrämjande ändamål i form av såväl aktiekapital och förlagslån som lån med tillbakaskjuten förmånsrätt. Eftersom gällande lagstiftning inte tillåter den sistnämnda formen för kapitaltillskott bör bestämmelserna ändras så att denna möjlighet öppnas. Villkoren bör emellertid vara desamma som i fråga om aktier och förlagsbevis. Utredningen föreslår därför att i banklagarna tas in en bestämmelse om att bankerna med regeringens tillstånd får lämna sådana företag kredit med tillbakaskjuten förmånsrätt. Av lagtexten bör vidare framgå att sådan kreditgivning i övrigt inte är tillåten.

Övriga frågor

Innehavare av garantifondbevis – som i allmänhet tecknas av aktieägarna – har rätt till betalning först efter bolagets alla övriga borgenärer. Garantifondbevis ligger alltså i förmånsrättshänseende sämre till än förlagslån och lån med tillbakaskjuten förmånsrätt. Utredningen har mot denna bakgrund inte något att erinra mot att garantifondbevis av det slag föreningen har beskrivit likställs med eget kapital. Utredningen har i frågan om i vilken omfattning garantifondbevis skall få likställas med eget kapital inhämtat att bankägda finansbolag och andra jämförbara institut enligt sina av regeringen stadfästa bolagsordningen får likställa garantifondbevisen med eget kapital intill ett belopp motsvarande fem gånger bolagets aktiekapital. Utredningen har utformat sitt författningsförslag med en begränsningsregel i anslutning härtill. Härvid har det inte varit möjligt att på det sätt föreningen har föreslagit räkna in garantifondbevisen i det egna kapitalet. I likhet med vad som gäller för lån med tillbakaskjuten förmånsrätt bör de – med den angivna begränsningen – i stället likställas med eget kapital.

Förslaget att medel som finns i bolagets kassa eller inestår hos riksbanken, riksgäldskontoret, svenskt bankinstitut och på postgirot inte skall belasta upplåningsrätten stämmer överens med banklagstiftningens regler och lämnas utan erinran av utredningen.

Vad gäller förslaget att lån till annat finansbolag som står under tillsyn inte skall belasta upplåningsrätten delar utredningen den uppfattning som bankinspektionen framfört i sitt remissvar att en sådan lösning bör kunna godtagas. Som inspektionen framhåller bör en sådan regel främst avse lån mellan koncernbolag och andra "intressebolag" t. ex. i likviditetsreglerande syfte. Medelsanskaffning för annat finansbolag bör inte i och för sig vara en verksamhet för finansbolag.

Föreningen föreslår vidare att med reserver för utlåning m. m. skall få jämföras överavskrivning på leasingobjekt. I denna fråga råder delade meningar inom utredningen. Med hänsyn härtill och då utredningens ledamöter ger uttryck för sina uppfattningar i andra remisstyttranden avstår utredningen från att ta upp dessa frågor.

Garantiförbindelser är i princip att likställas med utlåning. På motsvarande sätt som sker i banklagarna bör det därför även för finansbolagens vidkommande krävas kapitaltäckning för av finansbolagen utfärdade garantiförbindelser. Att som sker i banklagarna göra åtskillnad mellan s. k. kreditgarantier och andra garantier bör dock inte komma i fråga. Banklagarna skiljer sig nämligen från lagen om finansbolag därigenom att banklagarna bygger på ett system med olika riskklasser medan motsvarande regel i lagen om finansbolag bygger på en enkel upplåningsregel som i princip förutsätter en likformig behandling av all utlåning.

Utredningen bifogar följande förslag till lagtext.

Förslag till lagtext

7 § Lagen om finansbolag

Finansbolag får låna upp medel med dels ett belopp som svarar mot bolagets kassa, vad som inestår hos riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank, centralkassa och postgirot eller utlånats till annat finansbolag, dels ett belopp som svarar mot tolv och en halv gånger det egna kapitalet. Om särskilda skäl föreligger kan bankinspektionen medge högre upplåning, dock högst till tjugo gånger det egna kapitalet.

Som upplåning avses dels finansbolags samtliga skuldförbindelser, utom sådana som för långgivaren medför rätt till betalning först efter bolagets övriga borgenärer, dels beloppet av de garantiförpliktelser bolaget iklätt sig.

Med eget kapital avses aktiekapital, reservfond, dispositionsfond och av bolagsstämman fastställd vinstbalans. Med eget kapital får likställas

1. garantifond intill ett belopp motsvarande fem gånger bolagets aktiekapital.
2. fyrtio procent av ett belopp som svarar mot sådana bolagets reserver som avses i 57 § lagen (1955:183) om bankrörelse intill ett belopp motsvarande bolagets eget kapital samt
3. kapital som tillförts bolaget mot av bolaget utfärdade förskrivningen som medför rätt till betalning först efter bolagets övriga borgenärer intill ett belopp motsvarande bolagets eget kapital.

59 a § lagen om bankrörelse

Bankaktiebolag får ej bevilja kredit mot skuldebrev som medför rätt till betalning först efter låntagarens övriga borgenärer. Efter tillstånd av regeringen får bankbolag dock bevilja kredit mot sådant skuldebrev till annat bankaktiebolag, utländskt bankföretag, svenskt aktiebolag eller utländskt företag, vars ändamål kan anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna.

1.3 Fullmäktige i Sveriges riksbank

I förarbetena till lagen om finansbolag betonades att kapitaltäckningsbestämmelserna – upplåningsrätten – för finansbolag borde utformas på ett sätt som var analogt med motsvarande bestämmelser i banklagstiftningen. Med den utformning som 7 § lagen om finansbolag fått är detta emellertid inte helt fallet.

Fullmäktige har mot denna bakgrund inget att erinra mot att ett finansbolags kassahållning inte skall belasta dess upplåningsrätt. Liksom fallet är för bankerna bör således, enligt fullmäktiges mening, för ett finansbolag dess kassa eller medel inestående hos riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank, centralkassa för jordbrukskredit och på

postgirot ej kräva kapitaltäckning, dvs. ej belasta upplåningsrätten. Detsamma torde utan några starkare invändningar gälla lån till annat finansbolag.

Den eftersträlvade analogiseringen med banklagstiftningens bestämmelser leder emellertid, enligt fullmäktiges mening, också till att ett finansbolags garantiförpliktelser i detta avseende jämfästas med upplåning.

När det gäller bestämmandet av den kapitalbas på vilken upplåningsrätten skall grundas pekar finansieringsföretagens förening i sin skrivelse på vissa element i finansbolagets skuldstruktur som inte återfinns hos bankaktiebolagen. Föreningen föreslår sålunda att vid beräkning av upplåningsrätten såsom eget kapital skulle även få räknas garantifond eller garantiförbindelser. Motsvarande bestämmelser återfinns visserligen inte i bankaktiebolagen men dessa saknar kapitalposter av detta slag. Bestämmelsen finns däremot i t. ex. sparbankslagen. Fullmäktige har därför inget att erinra däremot.

I banklagstiftningen får som eget kapital vid beräkning av kapitaltäckningen likställas utställda förlagsbevis – om än med vissa begränsningar. Enligt banklagstiftningen avser termen förlagsbevis "för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar". De förlagsbevis som finansbolagen har utgivit är emellertid icke av denna masskaraktär. Enligt fullmäktiges mening är dock i detta sammanhang, då det är fråga om kapitaltäckningsregler, denna skillnad av föga intresse. Det avgörande torde i stället vara att en sådan förbindelse ger rätt till betalning först efter övriga fordringsägare. Fullmäktige har därför inget att erinra mot de förlagslån som finansbolagen tagit upp får medräknas – med samma begränsningar som återfinns i banklagstiftningen – i det egna kapitalet. Fullmäktige räknar med att banklagstiftningens nuvarande bestämmelser härvidlag kommer att prövas av den arbetande banklagsutredningen.

1.4 Svenska bankföreningen och Sveriges föreningsbankers förbund

I 7 § lagen om finansbolag regleras finansbolagens upplåningsrätt, dvs. vilken volym finansbolagens verksamhet får ha. Krav ställs på ett eget kapital som skall vara betryggande i förhållande till bolagets upplåning. Det egna kapitalet anses betryggande om upplåningen inte överstiger 12,5 gånger bolagets eget kapital. Bankinspektionen kan medge viss högre upplåning. Som eget kapital skall anses vad som enligt 57 § lagen (1955:183) om bankrörelse gäller som eget kapital.

Det har uppenbarligen inte varit lagstiftarens mening att genom de nya bestämmelserna drastiskt beskära de bankägda finansbolagens upplåningsrätt. Det har emellertid visat sig att 7 § i lagen innebär en påtaglig volymminskning. Detta skulle medföra ytterst allvarliga olägenheter för finansbolagen och deras kunder.

De nya bestämmelserna om upplåningsrätt innebär att finansbolagen inte längre får tillgodoräkna vare sig kassamedel och fordringar på vissa

kreditinstitut eller garantifonder eller sådana lån av förlagskaraktär som inte är avsedda för den allmänna rörelsen. I gengäld kan finansbolagen som upplåningsrättsgrundande få tillgodoräkna 40 % av vissa värderegleringsreserver.

Volymförändringen kan belysas av nedanstående uppställning som avser förhållandena vid utgången av år 1979 i de finansbolag som ägs av medlemsbankerna samt Post- och Kreditbanken, PKbanken. Det bör anmärkas att variationer avseende hur kapitalbasen är uppbyggd föreligger de olika finansbolagen sinsemellan.

Nuvarande upplåningsrätt, faktisk, enligt bolagsordningarna		6 942 mkr
Bortfallande upplåningsrätt enligt lagens nuvarande lydelse		
Garantifond	80 mkr x 12,5	- 1 000
Förlagslån	160 mkr x 12,5	- 2 000
Kassa och bank	562 mkr	- 562
Volymminskning	- 3 562	- 3 562 mkr
		3 380 mkr
Tillkommande upplåningsrätt enligt lagens nuvarande lydelse		
Värderegleringsreserver		
40 % av 97 mkr x 12,5		- 485 mkr
Återstående upplåningsrätt enligt lagens nuvarande lydelse		3 865 mkr

Bestämmelserna i 7 § finansbolagslagen innebär sålunda i nuläget en volymminskning med (6 942-3 865) 3 077 mkr eller 44,3 %.

Bankorganisationerna tillstyrker att 7 § lagen om finansbolag ändras och biträder med några kompletteringar den av Finansieringsföretagens Förening gjorda framställningen.

Bankorganisationerna uppehåller sig i det följande vid enskildheterna i det remitterade förslaget och sammanfattar därefter sina synpunkter i en alternativ utformning av 7 § lagen om finansbolag. Bankorganisationerna anser att en naturlig utgångspunkt för att bestämma finansbolagens upplåningsrätt därvid bör, som också framhävs i förarbetena till lagen, vara de bestämmelser om upplåningsrätt som föreskrivs i de bankägda bolagens bolagsordningar.

Kassa, bankfordringar m. m.

Enligt det remitterade förslaget bör medel som finns i bolagets kassa eller inestår hos riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank, centralkassa för jordbrukskredit och på postgiro utgöra grund för upplåningsrätt. Bankorganisationerna anser det korrekt att så sker, eftersom de

bankägda finansbolagens bolagsordning grundar upplåningsrätt på ifrågavarande medel. Inte heller krävs enligt banklagstiftningen någon kapitaltäckning för sådana medel. Organisationerna vill i detta sammanhang förorda en utvidgning av kretsen av de kreditinstitut på vilka ett finansbolag kan ha fordringar som blir upplåningsrättsgrundande. Enligt 57 § lagen om bankrörelse jämställs med bankaktiebolag, sparbank etc också kreditaktiebolag. Bankorganisationerna, som inte finner någon anledning att i detta sammanhang utesluta kreditaktiebolag, föreslår att också fordran på sådana bolag blir upplåningsrättsgrundande för finansbolagen.

Det remitterade förslaget innebär vidare att också lån till annat finansbolag bör räknas som upplåningsrättsgrundande. Detta är en utvidgning i förhållande till vad som föreskrivs i de bankägda finansbolagens bolagsordningar. Bankorganisationerna, som beaktar att finansbolagens soliditet övervakas genom bankspektionens tillsyn, anser den föreslagna utvidgningen korrekt och tillstyrker förslaget.

Garantifonder

I likhet med vad som föreskrivs i de bankägda finansbolagens bolagsordningar föreslår Finansieringsföretagens Förening att garantifonder skall intill ett belopp som motsvarar fem gånger bolagets aktiekapital medräknas i det egna kapitalet. Bankorganisationerna tillstyrker förslaget. Organisationerna utgår från att i bolagsordningarna föreskrivs att garantifond skall motsvaras antingen av inbetalda medel eller av garantifondsförbindelser som är utfärdade av svensk bank eller av garant som bankspektionen kan godkänna. Organisationerna åsyftar här t. ex. försäkringsbolag eller börsnoterat svenskt investmentföretag.

Förlagslån

Genom hänvisningen i 7 § finansbolagslagen till 57 § lagen om bankrörelse ges möjlighet för finansbolagen att med eget kapital jämställa – intill bolagets eget kapital – det nominella värdet av förlagsbevis, som utställts av bolaget. Enligt banklagstiftningen torde med förlagsbevis avses endast sådana förskrivningar som är avsedda för den allmänna rörelsen. Det remitterade förslaget innebär att finansbolagen såsom upplåningsrättsgrundande bör få medräkna utgivna förlagslån, oavsett vem som lånat ut medlen.

Bankorganisationerna tillstyrker att också förlagslån som inte getts allmän spridning får inräknas som upplåningsrättsgrundande kapital. I likhet med vad som föreskrivs i de bankägda finansbolagens bolagsordningar bör dessutom upplåning mot förlagsbevis inte anses som sådan upplåning som görs beroende av bl. a. ett betryggande eget kapital.

För att undanröja missförstånd om innebörden av uttrycket förlagsbevis bör enligt bankorganisationernas mening i finansbolagslagen väljas en annan formulering. Den bör innebära att bolaget kan hos vilken långgivare som helst

– såsom upplåningsrättsgrundande kapital – uppta lån med förlagskaraktär, dvs. lån som medför rätt till betalning först efter bolagets övriga fordringsägare.

Värderegleringsreserver

Genom hänvisningen till 57 § lagen om bankrörelse kan finansbolagen vidare såsom upplåningsrättsgrundande kapital medräkna 40 % av medel som reserverats på vissa värderegleringskonton. Detta innebär en utvidgning i förhållande till vad som gäller enligt de bankägda finansbolagens bolagsordningar. Finansieringsföretagens Förening har utgått från att med finansbolagens reserver för utlåning skall likställas också överavskrivning på leasingobjekt. Sådan reservering omtalas icke i banklagstiftningen.

Bankorganisationerna, som är medvetna om att vissa skillnader i och för sig finns mellan de reserveringar av värderegleringsnatur som får göras i bankerna och de reserveringar som uppkommer genom en överavskrivning på leasingobjekt, har ingen erinran mot bifall till det remitterade förslaget i denna del. Som främsta skäl härför vill organisationerna åberopa, att leasingbolagen annars opåkallat kommer att diskrimineras i förhållande till övriga finansbolags upplåningsmöjligheter. Leasingbolagen har nämligen inte någon möjlighet till skattemässig konsolidering utöver sådan överavskrivning.

Med finansiell leasing förstås uthyrning av driftsinventarier och motsvarande lös egendom under så lång tid och på sådana villkor att leasingbolaget genom hyresbetalningarna får möjlighet att successit helt avskrika sin investering. Bolaget skall därutöver erhålla täckning dels för sina kostnader i form av ränta och egen organisation, dels för risk och för ett vinstpåslag. Efter hyrestidens slut är det uthyrda och i det övervägande antalet fall helt avskrika objektet leasingbolagets egendom och kan medföra ytterligare intäkter i form av försäljningsintäkter eller nya hyresintäkter.

Det är ingen svårighet att i en leasingrörelse fastställa vad som kalkylmässigt utgör överavskrivningar, dvs. vad som föreslås bli upplåningsrättsgrundande belopp. Alla leasingbolag har ett naturligt intresse att värdera sina leasingengagemang på ett kalkylmässigt och företagsekonomiskt riktigt sätt, och praxis på området har stabiliserats. De företagsekonomiskt erforderliga avskrivningarna – avskrivningarna enligt plan – täcker förlustrisker och andra beräknade behov. Överavskrivningen blir därför ett rent konsolideringskapital.

Om överavskrivningarna skulle underkännas som de värderegleringsreserver de faktiskt utgör, skulle leasingbolagen vara hänvisade enbart till skattemässigt belastad konsolidering. Detta skulle naturligtvis verka hämmande på leasingbolagens förmåga att tillhandahålla investeringskapital. En negativ syn på leasingbolagens konsolideringsvilja genom nedvärdering av överavskrivningarna skulle troligen minska leasingbolagens riskbenägenhet

till nackdel för önskemålen om välfördelade investeringar i vårt samhälle. Andra olägenheter skulle också kunna uppkomma, om leasingobjekten särställdes i värderingshänseende. Koncerner med blandad finansieringsverksamhet skulle t. ex. ha större möjligheter att bygga upp värderingsreserver mot andra tillgångsposter och därmed indirekt för leasingverksamhet, medan renodlade leasingbolag skulle bli handikappade.

Enligt bankorganisationernas mening kan det knappast vara ett allmänt intresse eller specifikt motiverat att undanta leasingbolagens överavskrivningar i kapitaltäckningssammanhang.

Sammanfattningsvis tillstyrker bankorganisationerna den av Finansieringsföretagens Förening gjorda framställningen med de smärre jämkningar som framgått ovan.

Bankorganisationerna föreslår att 7 § lagen om finansbolag ges följande lydelse:

”Finansbolag får, utöver upplåning mot skuldebrev som avses i andra stycket andra meningen, låna upp medel till ett belopp som högst motsvarar *dels* bolagets kassa samt vad som för bolagets räkning inestår hos riksbanken, riksgäldskontoret, bankaktiebolag, sparbank, centralkassa för jordbrukskredit, kreditaktiebolag och på postgirot eller utlånats till annat finansbolag, *dels* tolv och en halv gånger bolagets eget kapital. Om särskilda skäl föreligger, kan bankinspektionen medge högre upplåning, dock högst till tjugo gånger bolagets eget kapital.

Som eget kapital skall vid tillämpning av första stycket anses *dels* vad som enligt 57 § lagen (1955:183) om bankrörelse gäller som eget kapital, *dels* garantifond intill fem gånger bolagets aktiekapital. Skuldebrev som medför rätt till betalning först efter bolagets övriga fordringsägare likställs med eget kapital, även om sådant skuldebrev inte är avsett för den allmänna rörelsen.

I bolag som bedriver finansieringsverksamhet genom leasing får vid beräkningen av de reserver, varav enligt 57 § lagen om bankrörelse 40 % får likställas med eget kapital, även medräknas ett belopp som svarar mot bolagets reserver, uppkomna genom avskrivning av värdet på leasingobjekt utöver avskrivning enligt plan.”

Post- och Kreditbanken, PKbanken har deltagit i handläggningen av ärendet och ansluter sig till vad här anförts.

1.5 Svenska sparbanksföreningen

Det av Finansieringsföretagens Förening framlagda förslaget innehåller två delar, dels exkludering av vissa tillgångar från upplåningsrätten, dels en utvidgning av kapitalbasen som i sin tur medför ökad upplåningsrätt.

I det förstnämnda avseendet föreslås att kassamedel och medel inestående hos riksbanken, riksgäldskontoret, inländskt bankaktiebolag, sparbank, centralkassa för jordbrukskredit eller på postgiro inte skall belasta upplåningsrätten. I denna grupp föreslås också ingå utlåning till annat

inländskt finansbolag.

Sparbanksföreningen tillstyrker förslaget i detta avseende med hänvisning till motsvarande regler i banklagstiftningen. Föreningen förutsätter emellertid att utlåning till annat finansbolag endast utgör en naturlig del av finansbolags verksamhet – t. ex. för likviditetsplacering koncernbolag emellan – och inte en huvudsaklig verksamhet.

Förslaget till vidgning av kapitalbasen innebär ett inräknande av garanti-fond – intill ett belopp av fem gånger aktiekapitalet – och icke publika förlagsbevis. Vidare förutsätter Finansieringsföretagens Förening i detta sammanhang att överavskrivning på leasingobjekt likställs med reserver för utlåning vid beräkning av kapitalbasen.

Sparbanksföreningen tillstyrker förslaget även i denna del. Vad gäller likställande av överavskrivningar på leasingobjekt med reserver för utlåning sker tillstyrkandet i vetskapen att vissa svårigheter kan uppstå vid värderingen av storleken på överavskrivningar. Här utgår Sparbanksföreningen från att Bankinspektionen i sin tillsynsverksamhet utformar lämpliga tillämpningsregler.

1.6 Saab-Scania Aktiebolag

Vi får meddela att vi till fullo instämmer i vad föreningen anfört såväl i nämnda skrivelse som i dess skrivelse av den 18 april 1980 i anledning av Bankinspektionens remissyttrande. Särskilt vill vi framhålla att det för de oss närstående finansbolagen är av största vikt att alla förlagslån – alltså även sådana som icke har karaktär av allmän förskrivning – får räknas som eget kapital vid bestämmandet av gränsen för finansbolagens upplåning. Det anförda gäller givetvis för alla den tillverkande industrin närstående finansbolag.

2 Obligationsfrågan

Remissinstanserna tillstyrker, med undantag av en reservant bland riksbanksfullmäktige, förslaget att emission utomlands av bankobligationer bör få ske vid sidan av den gällande treprocentsregeln.

2.1 Bankinspektionen

Rätt för bankerna att ge ut obligationer föreslogs av kapitalmarknadsutredningen över vars betänkande (SOU 1978:11) inspektionen yttrade sig 1978-06-08. Utredningens förslag innehar inte någon sådan begränsning som senare beslutades av statsmakterna. Inspektionen framhöll i sitt yttrande att emissionsrätten naturligtvis inte fick praktiseras på sätt som kunde förorsaka störningar på marknaden. Dock föreslog inspektionen inte för sin del någon begränsningsregel. Möjligheten för inspektionen att i banktillsynen ägna

särskild uppmärksamhet åt bankernas obligationsutgivning påverkade inspektionens inställning därvidlag.

Den införda begränsningsregeln motiverades av omtanken om den svenska kapitalmarknaden. Farhågor hade uttalats för att marknaden skulle av bankerna tas i anspråk i alltför hög grad till förfång för kapitalmarknadsinstituten. Sätillvida gavs uttryck för liknande synpunkter som inspektionen fört fram i sitt yttrande.

Inspektionen ser inte för närvarande några avgörande skäl för att låta utlandsemissionerna omfattas av den införda begränsningsregeln. Det kan enligt inspektionens mening inte uteslutas att ett bibehållande av begränsningen i detta avseende skulle kunna relativt snart verka negativt på svenska bankers verksamhet. Vid ett slopande av densamma är det naturligtvis – vilket förut antydde – möjligt för inspektionen att beträffande varje enskild bank ägna uppmärksamhet åt hur denna form av utlandsupplåning korresponderar mot medelsbehovet och bankens verksamhet i övrigt. Vidare är utlandsengagemang av detta slag föremål för riksbankens kontroll i avseenden som sammanhänger med centralbankens uppgifter.

Utifrån vad sålunda anförts kan bankinspektionen tillstyrka bifall till bankföreningens framställning.

2.2 Fullmäktige i Sveriges riksbank

När de svenska bankerna fr. o. m. den 1 januari 1980 gavs rätt att utge obligationer skedde detta med en viss restriktivitet. Bl. a. fick en banks skulder i form av obligationslån med längre löptid än ett år inte överstiga 3 % av bankens inlåning från allmänheten. Motivet bakom denna begränsningsregel var osäkerheten om effekterna på den svenska obligationsmarknaden av introduktionen av bankobligationer. Bankföreningen hemställer nu om att begränsningsregeln inte skulle omfatta obligationslån som emitteras i utlandet.

Fullmäktige har tidigare berört denna fråga i sitt remissvar rörande kapitalmarknadsutredningens betänkande. Utredningen hade, med viss tveksamhet, föreslagit att banklagens förbud mot utgivande av obligationer och andra masspapper skulle slopas – tidigare hade endast s. k. förlagsbevis kunnat emitteras av bank. Fullmäktige tillstyrkte sloandet och pekade därvid på att "olägenheter av detta förbud hade visat sig vid bankernas deltagande i utlandsupplåningen" och att introduktionen av s. k. bankcertifikat, dvs. papper med högst ett års löptid, skulle kunna utgöra en värdefull nyhet. Beträffande längre obligationer anförde fullmäktige däremot att det inte var lätt att se hur de skulle bidra till utredningens huvudmål, en kapitalmarknad där allmänheten i större utsträckning placerade direkt i obligationer utgivna av staten, företag och mellanhandsinstitut.

I det mycket ansträngda betalningsbalansläge, vari vårt land befinner sig, framstår det som än mer angeläget att de svenska bankerna aktivt bidrar till

den upplåning utomlands som är erforderlig. Bankerna har under några år utgjort en betydelsefull kanal för den svenska utlandsupplåningen från näringslivets sida och kan behöva förbli så under lång tid med hänsyn till svårigheterna att åstadkomma jämvikt i bytesbalansen och behovet av utlandslån för att finansiera amorteringarna på utlandsskulden.

Det är av vikt att Sveriges upplåning utomlands i så stor utsträckning som möjligt blir av långfristig karaktär. Även för den del av utlandsupplåningen, som bankerna svarar för, är långfristighet värdefull. I form av private placement och förlagsbevis har bankerna också delvid företagit lång upplåning utomlands, men deras utlandsupplåning har eljest hittills främst varit kortfristig.

För bankerna själva har kortfristigheten i upplåningen utgjort ett visst problem. Lämnade lån i utländsk valuta har nämligen väsentligen varit långfristiga: enligt valutaregleringen skall lånen med vissa undantag ha en genomsnittlig löptid om minst 5 år. Bankerna har således haft att transformera en kort upplåning till lång utlåning. Möjligheten till emission av obligationer i utlandet är ägnad att minska detta problem. Även av andra skäl – räntan, behovet att sprida upplåningen till olika finansieringskällor m. m. – kan emission av obligationer ibland vara den lämpligaste formen för upplåning utomlands, och bankerna bör naturligtvis beredas möjlighet att låna på bästa och billigaste sätt.

Olika banker har i olika grad deltagit i utlandsupplåningen. För de mest aktiva låntagarbankerna utgör 3 % av inlåningen ett lågt belopp för emissioner av obligationer i utlandet. På mycket kort tid kan gränsen nås för t. ex. de största affärsbankerna. På de få månader rätten till emission av bankobligationer funnits, har en av dessa banker såsom påvisas i framställningen utnyttjat en icke obetydlig del av treprocentutrymmet just för emissioner utomlands. De må dessutom nämnas att banken i fråga, för vilken treprocentsregeln ger ett emissionsutrymme på ca 1 miljard kronor, har en total refinansieringsskuld till utlandet på ca 9 miljarder kronor. Utan ett genomförande av nu begärd ändring skulle en sådan banks rationella handhavande av sin utlandsupplåning lätt kunna försvåras. Näringsutskottet anförde i sitt betänkande rörande bankernas emissioner utomlands: "Om erfarenheterna skulle visa att treprocentsregeln på ett olyckligt sätt påverkar bankernas möjligheter till upplåning utomlands bör den utan dröjsmål kunna omprövas." Något utnyttjande av emissionsmöjligheten på bred front har ännu inte kommit till stånd, men icke desto mindre kan denna regel komma att negativt påverka en enskild banks möjlighet till upplåning utomlands. Detta bör enligt fullmäktiges mening utgöra tillräckligt skäl för att bestämmelsen ändras. Det förtjänar också tilläggas vad inledningsvis påpekats att den begränsning i bankernas rätt att utge obligationer, som nu finns, infördes med tanke på förhållandena på den svenska kapitalmarknaden och avsåg inte att begränsa formerna för bankernas upplåning i utlandet.

En ändring av banklagen på nu aktuell punkt innebär självfallet inte att samhällets kontroll över bankernas emissionsverksamhet upphör. Genom emissionskontrollen och valutaregleringen har riksbanken instrument att styra bankernas emissioner såväl på den svenska kapitalmarknaden som utomlands.

Med hänvisning till ovanstående vill fullmäktige förorda att banklagens bestämmelse om begränsning av banks rätt att utge obligationslån inte omfattar lån emitterade i utlandet. Det bör prövas om detta föranleder en begränsning av treprocentsregeln vid bankernas obligationsemissioner på den inhemska marknaden.

Reservanten inom fullmäktige, Thage Peterson, anförde följande.

Vid näringsutskottets behandling av vissa delar av propositionen om den svenska kapitalmarknaden förelåg en skrivelse från Svenska Bankföreningen med samma innehåll som i nu behandlad skrivelse dvs. att obligationer som bank emitterar i utlandet inte skall medräknas vid tillämpningen av treprocentsregeln. Ett enhälligt utskott fann inte följa bankföreningens hemställan. Utskottet anförde att under begynnelseskedet kan den angivna bestämmelsen knappast komma att utgöra någon påtaglig restriktion för bankerna. Om erfarenheterna skulle visa att treprocentsregeln på ett olyckligt sätt påverkar bankernas möjligheter till upplåning utomlands borde den, enligt utskottet, utan dröjsmål kunna omprövas. Enligt min mening har några sådana olägenheter inte påvisats varför fullmäktige bör avstyrka bankföreningens framställning.

2.3 Fullmäktige i riksgäldskontoret

Enligt nu gällande regler får en banks skulder i form av obligationslån inte överstiga 3 % av bankens inlåning från allmänheten. Bankföreningen hemställer nu att obligationslån som emitteras i utlandet skall undantas från denna begränsningsregel.

I den mycket svåra betalningsbalanssituation Sverige f. n. befinner sig är det ett mycket starkt önskemål att andra svenska låntagare än riksgäldskontoret ökar sin upplåning utomlands. Bytesbalansen kan väntas uppvisa avsevärda underskott även under de kommande åren och den sålunda ackumulerade samlade svenska utlandsskulden kommer under överskådlig tid att ställa krav på nya utlandslån för att finansiera amorteringarna på denna skuld. I denna situation finns det all anledning att bereda de svenska bankerna möjlighet att bidra till den nödvändiga kapitalimporten från utlandet. Det är dessutom synnerligen angeläget att de svenska bankernas utländska upplåning blir av en så långfristig karaktär som möjligt. Fullmäktige vill i detta sammanhang också peka på de större svenska bankernas roll som förmedlare och försäljare av svenska statens obligationslån på utländska marknader. Ökade möjligheter för de svenska bankerna att

själva emittera obligationslån på dessa marknader torde kunna ge bankerna erfarenheter av värde för att än effektivare kunna stödja statens egen upplåning.

Givetvis bör de svenska bankerna vid planeringen och genomförandet av sin egen upplåning i utlandet ta hänsyn till riksgäldskontorets upplåning och genomföra en samordning så att olika svenska låntagare inte på ett olyckligt sätt uppträder till nackdel för varandra på utländska lånemarknader.

Den föreslagna förändringen av banklagstiftningen möjliggör en ökad emissionsvolym även på den svenska kapitalmarknaden. Staten och övriga obligationsemitterter kan därvid komma att möta en ökad konkurrens från banksektorn. Genom emissionskontrollen har riksbanken dock möjlighet att styra emissionsvolymen på såväl den svenska kapitalmarknaden som bankernas emissioner utomlands.

Med hänvisning till ovanstående vill fullmäktige tillstyrka Svenska Bankföreningens hemställan att banklagstiftningens bestämmelse om begränsning av banks rätt att utge obligationslån ändras så att obligationslån emitterade i utlandet undantas från denna begränsning.

2.4 Svenska sparbanksföreningen

Föreningen tillstyrker det i framställningen framlagda förslaget om ändring av 66 § lagen (1953:103) om bankrörelse, 35 § lagen (1955:416) om sparbanker och 42 § lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelse.

2.5 Sveriges Föreningsbankers förbund

Bankerna har sedan den 1 januari 1980 rätt att utge egna obligationer med längst 7 års löptid. Utgivningsrätten avseende obligationer med längre löptid än ett år begränsas till ett belopp som motsvarar högst 3 % av bankens inlåning från allmänheten. Bankföreningen har i sin skrivelse hemställt om lagändring innebärande att obligationer som bank emitterar i utlandet inte skall medräknas i tillämpningen av treprocentsregeln.

Med hänsyn till att treprocentsregeln redan efter ett halvår från lagens ikraftträdande visat sig utgöra en påtaglig restriktion när det gäller affärsbankernas obligatonsutgivningsrätt har förbundet ingen erinran mot bifall till föreningens hemställan. Förbundet förutsätter att en eventuell lagändring blir likformig för alla banker. Obligationsutgivning i utlandet har hittills inte förekommit inom föreningsbanksrörelsen men kan givetvis senare bli aktuell.

2.6 Sveriges Industriförbund

Industriförbundet kan inte se några nackdelar i att svenska banker tillåts emittera bankobligationer utomlands vid sidan av gällande treprocentsgräns.

Vi gör den bedömningen att bankobligationerna knappast torde konkurrera med svenska industriföretags upplåning utomlands. Tvärtom kan utökad emissionsrätt för bankerna medverka till att förbättra den svenska industrins kapitalförsörjning. De kraftiga bytesbalansunderskotten kommer med största sannolikhet att bli ännu större framöver varför en ökad utlandsupplåning kommer att bli nödvändig. Det är inte minst mot denna bakgrund betydelsefullt att bankerna ges vidgade möjligheter emittera obligationer utomlands.

Industriförbundet tillstyrker således Bankföreningens framställning.

2.7 Post- och Kreditbanken, PK-banken

PK-banken anser i likhet med Bankföreningen att emission utomlands av obligationer bör få ske vid sidan av treprocentsgränsen och tillstyrker därför att de begärda lagändringarna sker.

2.8 Sparbankernas Bank

Sparbankernas Bank delar den uppfattning som framförts av Svenska Bankföreningen och stöder framställan av den 26 mars 1980 avseende begränsning av banks rätt att utge obligationer.

2.9 Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa

Bankerna har sedan den 1 januari 1980 rätt att emittera obligationer. En gräns för obligationsutgivning är satt vid ett belopp som motsvarar 3 % av bankens inlåning från allmänheten. Bankföreningen hemställer i sin skrivelse att denna gräns inte skall gälla obligationer, som bank emitterar i utlandet.

Rätten att utge bankobligationer tillkom efter förslag av kapitalmarknadsutredningen. Utredningen förordade en försiktig introduktion av värdepapern. Även i proposition 1978/79:165 underströks vikten av att introduktionen av bankobligationerna skulle ske med försiktighet på grund av osäkerheten om vilka effekter på obligationsmarknaden som introduktionen kan få. Bl. a. pekade kassans styrelse i sitt remissyttrande över utredningsförslaget på dessa risker. Någon erfarenhet av bankernas obligationsutgivning på den inhemska marknaden har hittills inte hunnit vinnas eftersom sådana obligationer ännu ej emitterats. Vissa banker har däremot utomlands utnyttjat rätten att utge obligationer.

Med konstaterande av att de synpunkter som styrelsen anförde i förevarande hänseende i yttrandet över kapitalmarknadsutredningens förslag fortfarande äger giltighet, har styrelsen inte någon erinran mot bankföreningens hemställan.

2.10 Svensk Bostadsfinansiering Aktiebolag BOFAB

BOFAB får för sin del anmäla att bolaget tillstyrker den av Svenska bankföreningen föreslagna lagändringen.

LAGRÅDET

Utdrag
PROTOKOLL
vid sammanträde
1980-10-13

Närvarande: f. d. justitierådet Petrén, regeringsrådet Hilding, justitierådet Vängby.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 18 september 1980 har regeringen på hemställan av statsrådet och chefen för ekonomidepartementet Bohman beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1980:2) om finansbolag,
2. lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse,
3. lag om ändring i lagen (1955:416) om sparbanker,
4. lag om ändring i lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Håkan Wunderman.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

EKONOMIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-10-23

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri.

Föredragande: statsrådet Bohman

Proposition med förslag till ändrade kapitaltäckningsregler för finansbolagen, m. m.

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande¹ över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1980:2) om finansbolag,
2. lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse,
3. lag om ändring i lagen (1955:416) om sparbanker,
4. lag om ändring i lagen (1956:216) om jordbrukskasserörelsen.

Föredraganden upplyser att lagrådet har lämnat lagförslagen utan erinran och hemställer att regeringen föreslår riksdagen att antaga förslagen.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

¹ Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 18 september 1980.